

Zas Latweefchu draugs.

1844. 22. Juni.

25ta lappa.

J a u n a s f i n a a s.

Is Nihges. Arri schinnigaddâ willas = tirgu turrehs no 20tas Juhl-deenas lihds 22tru. Kam patiks, sawas willas tirgus-weetâ paschâ nolikt, tam papreeksch pee kommissionehr-Kunga Ewert ja-peemeldahs.

Taggad no wisseem Widsemmes aprinkeem jau sinas irr fanahkufchas, zik wilku pebrnaja gaddâ fattâ irr noschauti. Da wissu Widsemmi 177 wezzi un 229 jauni. Tehrpates aprinki wisswairak, prohti: 52 wezzi un 68 jauni. Zehfes aprinki wissmasak, prohti: 8 wezzi un 6 jauni.

Is Karkowes gubbermentes, dsittâ Kreewu semmê. Appaksch tahs muifchas Bunakowski, Smihjewes aprinki, pawassarâ parahdijahs pee leela kalna no 80 affu augstuma jawada muhscham wehl ne dsirdeta leeta. Papreeksch tur semme pa weetahm, kas zirkahrt bija gluschi lihdsenas, pazehlahs par pakalnineem, kamehr 2trâ April-deenâ zittâs weetas tur part semme eeplshse, un plishfumi, kâ waggas, weens no ohtra schlihrahs. Un te, fur tee zaurumi, mahli speedahs ahra, kas zitti bija dselcaini, zitti silgani un zitti wehl spihdeja zittadi. Us-tahdu wihsf semme daschâ weetâ arri lihds 7 pehdas dsikumâ bija usplehsta, fur pulks skaidra uhdena iswirre. Ar katru deenu schis pohsts eet wairumâ, un taggad jau tas strehls, kas tâ ispohtsthts, irr 30 affis plattumâ un 50 affis garumâ.

Is Eslanderu semmes. Eslanderu liffumi irr tohti bahrgi, fewischki tee prett sahdsibu. Liewerpubles-pilssehtâ, ne fenn apfuhdseja pee teefas meitu no 17 gaddeem, ka winna weenu fleiti jeb drahnulun weenus appaksch-fwahrkus jeb lindrakus effoht nosagguse. Bet winna teefas preekschâ isteize, ka winna abbas leetas tik effoht aehmuse, ar to pa fwehtdeenu gehrbtees, un tad buhtu atderwuse. Rahze teefneefcheem gan arri leeziba, ka winna lihds schim bes zittas wainas effoht dsihwojuse, bet teefa, laikam apdohmajuse, ka tas, kas eeksch masahm leetahm naw ustizgams, arri eeksch leelahm tahds patš, nospreede, winnu us septin gaddeem suhtiht tukschâ semmê. Meita, to dsirdejuse, palikke ahprahatâ, un pahr 24 stundahm winnas matti bija palikkuschi firmi. Taggad winna suhtita spittali, fur paliks, kamehr atspirgs.

M i h l e s t i b a s w a r r a.

Leelâ pilsfehtâ Sprantschu semmê dshwoja mahzitajs, kas sawâ ammatâ bli gau-
 schi ustizgams un wissu sawu darbu padarrija ar leelu uszihribu. Sawai draudset
 winsch bija mihligs tehws, jo wissuwairal firds winnam neffahs us to, zittus mahziht,
 wissadus behdigus eepreezinah't un teem winnu behdâs palihdseht. Bet zil gudri
 winsch arri sawas dahwanas isdallija, un zil leela arri winna eenahfshana bija, winnam
 tomehr naudas ar ween peetrufte; jo to nabbagu pulks bija leels, un winna mihle-
 stiba bija farsta. Weenreis alsgrahbe breefmiga fehriga scha mihla ganna gannamu-
 pulku. Iddeenâs ta auge wairumâ un palikke breefmigaka. Ne weena mahja nebij
 bes wahja, ikkatrâ arri jau gulleja kahds mirrons; bet schis mahzitajs bija wissur kâ
 mihlfch engelîs ar sawu palihgu klah't; wissur winsch bij ar ehdeenu, fablehm — un
 ar to dahrgu Deewa-wahrdu, to wahrdu no ta krusa, kas tam wahjam dohd to ihstu
 aispirgshanu, tam mirrejam to ihstu stiprumu. Schahdu leelu pulku wah'neeku, no
 kurreem ta leelaka datta sawâs wesselâs deenâs tik zaur sawu rohku-darbu sewi un tohs
 sawejus bija usturrejuse, winsch ar sawu mantu newarreja apgahdaht winnu behdâs un
 wajjadshâs. Winsch pahrdewe sawas labbakas leetas, un dshwoja tik knappi, zil
 ween warreja, un dabbuja zaur, to uswarredamu kristigas mihlestibas-warru arri no
 saweem draudses = behrneem daschreis labbu dahwanu. — Bet kad behdâs ilgi pa-
 stahw, tad dewigs prahts, Deewam schehl! pee dascheem drihs isdseht. Lâktas arri schê
 iddeenâs gahje masumâ, un ta wahjiba wairumâ. Zau tas mihltajs mahzitajs ne sin-
 naja, kâ palihdsetees; bet dshredams, kâ weens auglîs kungs ne fenn labbu pulku
 naudas winnessis, steidsahs, ne ilgi apdohmadamees, un jebshu to ne mas ne passinne,
 wehl to paschu rih'tu us winna mahju. Winsch likke tam kungam sinnu doht, lai
 nah'ku parunnatees, bet winsch netappe pee ta kunga laists; ilgu laiku un gauschi luh-
 dsis, winsch beidsot ratschu tappe eelaists. Nu tam kungam isstahstija, zil warreni
 fehriga plohfotees un zil leels truhkums teem nabbageem un ka tee ir baddu zeete, un
 winsch ar affaru-pilnahm azzim to kungu luhdse, lai tak palihdsetu. Las baggatajs
 dufmîgs no sawas keshas iswille tschetrus gra'shus, dewe tohs tam mahzitajam, un
 lammaja to mahzitaju gauschi, neluhkodams nedsus winna firmeem matteem, neds us
 winna fwehtu ammatu, neds us to ko, winsch luhdse, neds us to mihlestibas prahtu, ar
 ko winsch to dartzja. Mahzitajs luhdse, lai palautu wehl ko runnah't, bet kaut to pa-
 laufchanu nedabbuja, tatschu runnaja ar wehl filaku firdi, un luhdse wehl waitak,
 kâ papreeksh, leelaku dahwanu preeksh saweem nabbageem, kurreem tee tschetri gra-
 schi ne ko newarroht palihdseht. Las baggatajs, sawâ firdi zeets kâ akmins, ne likke
 sewi kustinatees, bet tahs dahwanas weetâ tam mahzitajam zirte plikkî. Ar lehnu
 prahtu, tapat kâ winna deewishfîgs mahzitajs un ar mihligu balsi, tas mahzitajs us
 to baggatu fazzija: Las bija preeksh mannis, ko tad nu juhs dohfeet
 manneem nabbageem? Schee mas wahrdi apkauneja un iskaufeja beidsot ta
 baggata zeetu firdi. Winsch fritte tam Deewa whram ap faktu, raudaja, lehje aug-
 schâ, krehje pee sawas naudas-lahdes, un cedewe ne ween labbu teesu naudas, bet
 arridsan wehl turklah't wissu sawu gadda eenahfshanu.

Redjeet, draugi mihli, tahdus brighnumus darra ta fwehta Kristus mihlestiba!

U s t i z z a m s e h s e l i s .

De weens zits lohps gan wairak netohp nizzinabts, pulgohets un lammahts, kà ehseelis, tà ka wiasch jaw irr palizzis par fakkamu, wahrdu. Wahzeefchi, daschreis fawus behrnus islammadami, fakka: »tu effi dumfch, kà ehseelis.« Wezzòs laifòs wiasch tà netappe pulgohets, kà taggad tahdàs semmès noteek, fur nedf winna ustizzi, bas pasihst, nedf to, fo wiasch labbu darra. Wezzà Juhdu = Spaneru = un Italias = semmè wiasch tahdàs weetas tom zilwekam kalpo, fur sirgs ar sawahm ischaklahm kahjahm ne mas newarr eet. Kur leeli kalni, klintis un schauras zetta = weetas, tur schis lohpiasch, jebfchu lehnam, comehr warr prohm tift, un kad wiasch zittadi no kahdas weetas newarr klugt leija, jeb kad kahds kalus par stahwu irr, tad wiasch kriht ar sawu jahjeju jeb nastu us sawahm ischetrahm kahjahm, un tà nobrauz leija. — Reddseet, tik gudrs schis lohps irr, fo par dummu lamma. — Bet woi tas naw neprahrigi darrihts, kad Deewa raddibu tà apfmeij un nizzina, kas gauschi lehnprahrigs un pazeetigs parahdahs prett ifkatru pulgofchanu, fo winnam zilweki darra? — Deems uestej scho lohpinu winna pateizibas deht pee ta praweefcha Esaijasa (1.) kad wiasch fakka: »Weens wehrfis pasihst fawu kungu, un weens ehseelis sawa kunga filli, bet Israels nepasihst, manni laudis nefaproht.« — Wezzas dertibas grahmata meh's laffam ka ehseelis irr gauschi zeenihets tappis, wiasch nastas neffis un arri derrejis pee jahfchanas, braufschanas, karrà un arri pee semmes = darba. Ahbroämam bij tahdu dauds, tápat arri Zehkabam. Ijabam bij preeksch winna zeefchanas tahdu lohpu 500 un pehz tam 1000. Ahbraäms, Mofhus un dauds praweefchi jahje us ehseetem un Bileama ehseka mahte (4 Mofh. 22.), redsedama Kunga engeli us zekku stahwam, kritte preeksch ta us saweem zekkeem, un tas Kungs atdarrija tai to mutti, ka ta runnaja. Mufhu Kungs Jesus Kristus jahje us ehseeli, kad wezzaki winnu aiswedde no Betlemes us Egiptes = semmi, un arri tad, kad tas kà Lehniusch tahs gohdibas erjahje Jerusaleme, pahf fo tur stahw'raktihis: Sakkait tai Zianas meitai, redsi, taws Lehniusch nahf pee tewis, lehnprahrigs, jahdams us ehseeli un kummeku tahs nastu neffesas ehseka mahtes.«

Klaufait kahdu stahstu pahf to ehseeli: Wahzsemme gabje 3 studenti seemas fwehtku wakkara no fohlas us mahju. Weenà frohgà eenahkufchi, teem fazzija lai wair's tahlak ne eijohf, tapehz ka dsitsch sneegs; bet, gribbedami fawus mihfus wezzakus redseht, tee par to nebehdaja. Nu winni gahdaja weenu zilweku, kas us ehseeli jahje papreeksch un tà winneem taiffija zekku. Laimgi arri schee trihs jaunekli pee saweem wezzakeem pahrnahze, bet tas zetta rahditajs wis ne nahze atpakka. Trihs deenas pehz tam usgahje weens zetta wihrs zekmallà to apfedlocu ehseeli glufchi ar sneegu aplahru un wehl dsihwu, bet winna kungu nosallufchu semmè gultohf un sneegà apraktu. No sawa kunga nomirufschahm meefahm schis ustizzams lohps bija weenu kahju atkaffijis un tahdà wihse to lighi attradde. Trihs deenas un trihs aufstas naktis bij tè ehseelis stahwejis, fallis un baddà wahrdsis, sawu kungu nearstahdams. Tik ustizzami kalpo lohpi saweem kungeem!

Woi tad nu buhs tik fargatees, ehseeli ne mohzigt un apfmeet? Nè, arri tohs wifsmafakus kulkafnus un tahrpuz; wiffus Deews irr raddijis un usturr. — Nè

ween ehseki kalpo ustizzami saweem fungeem, bet arri zitti lohpi; bet zil gan taubis to weimm wehrâ, ka tee netohp mohziti? Zil ustizzami naw sirgi un funni, bet woi netohp mohziti? Ak Deewam shehl! Zil dasch sirgs nestahw pee frohga peeseets un falst, un pacs fainneeks dserr un dsihwo pa eefschu! Un kas warr wissu isteikt, ka nabbaqi lohpiini us wissadu wihsî tohp mohziti! — Bet kad aukstâ seemas laikâ tewi, kas tu sawu sirgu tâ mohzi, peeseetu, ka tas tew gan patiktu? — Tadeht nemohzi ne sirgu, ne funni, un ne zittu kahdu fukkainu, un apdohma, ka arri tee lohpi no Deewa irr radditi, un ka tew Deewam par wissu mohzifhanu atbildeschana buhs ja-dohd.

P. — p —.

T e e l e m m e s c h i.

Pasakla.

Kahds fainneeks nopirke pawaffarâ diwi pahru tihrijaunus lemmeeschus. Weens pahris tuhlin arflôs tiffe eefists, un darbineeks drihs ar teem arridsan arre. Dhtrs pahris zaur wissu waffaru itt meerigi gulleja flehti, un turpatt arri faruhseja. Kud-dens atnahze, fainneeks nopirke wehl weenu sirgu, un nu scheem lemmeescheem bija ja nahk laukâ. Bet ka schee nu dabbuja isbrihnitees par saweem brakteem, kas zaur wissu pawaffaru un waffaru bija strahdajuschi! wiini spihdeja ka speegelis. Tapehs praffija tee, kas bija faruhsejuschi, tohs, kas tik smukki spihdeja: ka tas warr buht, ka juhs tik warreni spihdat, un tomehr zaur wissu waffaru effat strahdajuschi, un mehs, kas mehs par to paschu laiku pilnâ meerâ effam gullejuschi, mehs tik nejauki isffattamees. — Schee, kas tikfuschi bija strahdajuschi, atbildaja: ra jums irr ta waina, ka juhs neneekanebijat strahdajuschi. Muhs tas darbs pee wesselibas usturrejis, un tam mehs to pateizam, ka mehs arri tik smukki isffattamees. — s.

Sinna, zil naudas 21. Juni-mehn. deenâ 1844 eefsch Rihges malfaja par daschahm prezzehm.

Par	Malfaja:	Sudr. naudâ. Rb. R.	Par	Malfaja:	Sudr. naudâ. Rb. R.
1	puhru rudsu, 116 mahrzinus smaggu	1 30	1	pohdu (20 mahrzineem) wastu, =	6 50
—	meeschu, 100 mahrzin. smaggu	1 5	—	tabala = = = = =	— 80
—	fweeschu, 128 mahrzin. smaggu	2 15	—	fweesfa = = = = =	2 40
—	ausu = = = = =	— 80	—	dselses = = = = =	— 75
—	sirnu = = = = =	1 60	—	linnu, frohna = = = = =	1 40
—	rupju rudsu. mitu = = = = =	1 25	—	— brakka = = = = =	1 10
—	bihdeletu rudsu. mitu = = = = =	1 85	—	fannepu = = = = =	— 75
—	bihdeletu fweeschu. mitu = = = = =	2 60	—	schichtu appinu = = = = =	2 —
—	meeschu. putraimu = = = = =	1 40	—	neschichtu jeb prezzes appinu	1 20
—	eefala = = = = =	1 25	—	muzzu fitku. egku muzzâ = = = = =	6 25
—	linnu-sehklas = = = = =	2 11	—	— lasdu muzzâ = = = = =	6 50
—	fannepu-sehklas = = = = =	1 50	—	smalkas fahls = = = = =	3 90
1	wesumu feena, 30 pohdus smaggu	3 75	—	rupjas baltas fahls = = = = =	4 10
barrotu	wehrschu galku, pa pohdu = =	1 20	—	wahiti brandwihna, puffedegga = =	7 —
			—	— dirwedegga = =	8 50

Rihds 21. Juni pee Rihges irr atnahkuschi 752 fuggi un aisbraukuschi 575.

Brishw drikkelt. No Widsemmes General-gubernementes pusses: Dr. C. E. Napierky.